

NEDERDUITSCH TAELVERBOND, federatie  
van letterkundige maatschappijen (1845-1855).

Al vanaf de oprichting in 1842 van het Nederduitsch Tael- en Letterkundig Genootschap wilde Michiel van der Voort een nationale organisatie voor Vlaamsgezinde culturele verenigingen realiseren. Op 11 februari 1844 werd te Brussel door het Leuvense studentengenootschap Met Tijd en Vlijt een bijeenkomst van Vlaamsgezinde verenigingen georganiseerd. Het plan van Van der Voort werd er gunstig onthaald. Spoedig echter bleek dit voornemen onder andere bij een Antwerpse groep rond Hendrik Conscience op tegenstand te stuiten. De leden van Met Tijd en Vlijt vreesden eveneens voor een splitsing van de aanwezige krachten in een liberale progressieve en een conservatieve richting. De eerste contactvergadering kon pas op 31 oktober 1845 te Gent plaatshebben. Door deze verdeeldheid leverden de onderhandelingen niets op. In 1847 voltrok zich in de Scheldestad dan ook de scheuring onder de letterkundigen (conflict *De Schrobber* contra *De Roskam*).

Pas in 1848 werd in Gent dit plan hernomen en op 24 december 1848 kwam in deze stad het Nederduitsch Taelverbond tot stand. De zetel was afwisselend in Antwerpen, Brussel of Gent gevestigd en de leiding berustte telkens bij een lid uit een van deze steden. Het Taelverbond wilde de nodige geldmiddelen bijeenbrengen om werken uit te geven op het gebied van kunst, wetenschap, geschiedenis en letterkunde. Het wou de schepping van een veelzijdig cultuurleven in de eigen taal stimuleren, waardoor het aanzien van het Vlaams als cultuurtaal zou groeien. Vooraanstaande leden van het Verbond waren: Jan F. Verspreuwen, Pieter F. van Kerckhoven, August Snieders, Van der Voort en Emmanuel van Driessche. Het Verbond werd vooral gedomineerd door de Brusselse leden. Veel heeft het Taelverbond niet gerealiseerd. Het heeft onder andere steun verleend aan de uitgave van de verzamelde werken van Theodoor van Ryswyck, een publicatie, in feite gerealiseerd door De Olijftak. Verder liet het Vlaamsch Midden-Comiteit de bevordering van de Nederlandstalige literatuur over aan het Nederduitsch Taelverbond. In 1851 organiseerde het Verbond het derde Nederlandsch Letterkundig Congres, waar werd gediscussieerd over het tekort aan Nederlandse handboeken in België.

LITERATUUR: É. Gubin, *Bruxelles au XIXe siècle: berceau d'un flamingantisme démocratique (1840-1873)*, 1979.

GUIDO GOEDEMÉ\* EN SAM VAN CLEMEN